

Utbildningsinspektion i Sågmyraskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6, samt fritidshem

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Sågmyraskolan

Skolverket sände den 18 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Sågmyraskolan har bestått av undervisningsråden Tomas Johansson och Bellita Torén. Besök i Sågmyraskolan inleddes den 25 januari 2005 och avslutades den 27 januari 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Sågmyraskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Sågmyraskolan genomfördes formella intervjuer med rektor, personal, föräldrar samt barn och elever. Under inspektionen fördes också samtal med övrig personal. Lektioner i samtliga årskurser samt förskoleklassen besöktes.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Sågmyraskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	28
Förskoleklass	10
Grundskola	69

Sågmyraskolan är belägen i byn Sågmyra som ligger 27 km nordväst om Falun. Skolan tillhör Bjursås skoldistrikt. Flertalet av skolans elever bor i närområdet, medan 19 elever har av kommunen betald skolskjuts. Skolan ligger nära kommungränsen till Leksand, vilket innebär att dryga 10-talet elever tillhör Leksands kommun.

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass samt årskurserna 1–6. I anslutning till skolan finns ett fritidshem med en avdelning. Fritidshemsverksamheten omfattas också av inspektionen av skolan.

Skolan har två årskurs 1–2–3-klasser och två årskurs 4–5–6-klasser. Den pedagogiska personalen är indelad i två arbetslag.

Personalen i förskoleklassen består av motsvarande en heltidstjänst och i årskurserna 1–6 finns 6,0 lärartjänster, vilket motsvarar 8,7 lärare per 100 elever. Vid fritidshemmet finns totalt 2,0 heltidstjänster motsvarande 14,0 barn per

årsarbetare. Noteras bör att antalet barn i fritidshemverksamheten kan variera över året, vilket gör att uppgifterna bör tolkas med viss försiktighet.

Skolans huvudbyggnad uppfördes 1955 och någon större renovering har inte gjorts sedan dess. Fritidshemmet har sina lokaler i skolbyggnaden.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

Enligt de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik var det 44 procent i svenska, 56 procent i engelska och matematik av eleverna som uppnådde målen på de nationella proven 2004. 31 procent av eleverna bedömdes uppnå målen i samtliga tre ämnen. Resultaten bör dock tolkas med viss försiktighet med tanke på att det totala antalet elever som genomförde proven endast uppgår till 14, vilket innebär att varje enskild elev motsvarar sju procent av det totala antalet elever. Personalen bedömer dock att eleverna i de olika årskurserna överlag presterar låga resultat. Resultaten har analyserats och diskuterats på skolan och det har konstaterats att skolan har ett relativt stort antal elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan har fått extra resurser på grund av de stora stödbehoven, men ett av problemen är att stödet från hemmen är svagt, exempelvis har man slutat att ge läxor eftersom det var så få elever som gjorde dem. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att förbättra resultaten.

På Sågmyraskolan saknas former för att analysera resultaten i årskurs 5 och i andra årskurser. I svenska, engelska och matematik har skolledningen tagit del av resultaten och även analyserat dessa. I övriga ämnen finns inga dokumenterade resultat och skolledningen vet bara i grova drag hur många elever som har nått respektive inte nått målen i årskurs 5. Konsekvensen blir att rektorn inte kan se om elevernas måluppfyllelse i något eller några ämnen är svag, vilket kan medföra att adekvata åtgärder inte sätts in i tid. I detta avseende kan de kunskapsmål som håller på att arbetas fram på distriktsnivå komma att vara till nytta. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla former för att analysera och följa upp elevernas resultat i samtliga kursplanämnen och inte bara i svenska, engelska och matematik.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring kunskaper

Under intervjuer och observationer har framkommit att eleverna kan arbeta såväl i grupp som individuellt och att båda arbetsformerna är vanligt förekommande på skolan. De elever som intervjuats i samband med inspektionen uppger att de lär sig viktiga och meningsfulla saker i skolan och att det är roligt att lära.

Skolan saknar dock former för att följa elevernas utveckling i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis när det gäller elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera m.m. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att kunna följa upp elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden

I Sågmyraskolan har inspektörerna erfarit att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna fick under besöket intrycket att eleverna är öppna och hjälpsamma.

Det finns gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Föräldrarna uppger att eleverna känner sig trygga i skolan, vilket också bekräftas av eleverna. Eleverna uppger att det ibland förekommer kränkande behandling på skolan, men de anser att personalen är bra på att tag i problemen när de får kännedom om dem. Den elevenkät som skolan genomför regelbundet visar också att eleverna med några enstaka undantag trivs med den sociala situationen i skolan. I de fall elever uppgett att de känt sig mobbade har skolan identifierat de inblandade och vidtagit åtgärder för att mobbningen skall upphöra.

Personalen framhåller att det främsta resultatet av arbetet med normer och värden är att eleverna känner sig trygga, att stämningen på skolan är bra och att eleverna respekterar varandra. Eleverna uppger dock att det ibland är stökigt på lektionerna och att det då kan vara svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Att skolan är liten gör också att alla känner alla, vilket också bidrar till att öka tryggheten. Personalen uppger att eleverna är duktiga på att berätta för dem om något har hänt och att de har förtroende för lärarna. Inspektörerna kunde vid besöket också se exempel på att eleverna själva tog ansvar för att reda ut en konflikt som uppstått på rasten, utan att personalen var inblandad. Föräldrarna uppger att det märks på barnen att värdegrundsfrågor har diskuterats i skolan.

Av vad som framkommit under inspektionen kan eleverna göra sin stämma hörd exempelvis via elevråd och klassråd. Elevrådet har exempelvis varit med och bestämt om de alternativ som erbjuds på friluftsdagarna och om hur schemat skall se ut.

Att bedöma skolans resultat när det gäller uppdraget att utveckla elever så att de omfattar de värderingar som betonas i läroplanen är svårt, då underlaget för sådana bedömningar är begränsat. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att kunna följa upp elevernas utveckling vad gäller resultaten från arbetet med värdegrunden.

Eftersom det saknas system för uppföljning av resultaten inom fritidshemsverksamheten finns inga resultat att redovisa.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan bör arbeta för att förbättra elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör utveckla former för att kunna följa upp resultatet i samtliga kursplaneämnen, resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper samt resultatet av arbetet med normer och värden.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan i skolmiljön

Inflytande och delaktighet för elever och föräldrar är frågor som utgör två av de mål som skolstyrelsen lagt fast som prioriterade mål för skolorna i Falu kommun.

På Sågmyraskolan genomförs klassråd regelbundet. I regel sker det en gång i veckan. Ordförande i klassrådet är någon av eleverna i klassen. I förskoleklassen har man inget klassråd, men man har samlingar istället. Vissa av de frågor som tas upp i klassråden förs vidare till elevrådet. Elevrådet består av valda representanter från årskurs 3–5 och sammanträder en gång per månad. Rektorn deltar på elevrådets möten. Att det inte deltar någon elev från årskurs 6 beror på att det inte fanns någon som ville.

När det gäller elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens uppläggning och innehåll är bilden något varierad på Sågmyraskolan. I den dokumentation om elevinflytande som inspektörerna tagit del av ligger fokus i hög grad på inflytande via klassråd och elevråd. När det gäller inflytande över undervisningens former och innehåll är dokumentationen mycket knapphändig, vilket också avspeglas i verksamheten. Eleverna får ibland vara med och påverka valet av arbetssätt och innehåll i form av att exempelvis kunna påverka valet av tema. Generellt sett är dock utrymmet för elevinflytande relativt begränsat. Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen bör utvecklas och förbättras på Sågmyraskolan.

Skolan har ett skolråd som sammanträder fyra gånger per läsår. I rådet ingår rektor, personal-, elev- och föräldrarepresentanter. På rådets möten behandlas allehanda frågor som rör skolan, allt från lokaler till undervisning, resultat, kunskaper, trygghet och trivsel. Protokollen skickas sedan hem till samtliga föräldrar. Skolan har genomfört en föräldraenkät och resultaten visar att den mest prioriterade förändringen bör vara att förbättra lokalerna och utomhusmiljön.

Värdegrundsarbetet

På Sågmyraskolan är värdegrundsfrågor en viktig del i den pedagogiska verksamheten. Skolan har särskilda s.k. EQ-pass på schemat då frågor tas upp om hur man skall uppträda gentemot varandra, hur man är en bra kompis etc. Detta görs genom rollspel, värderingsövningar, massage och avslappning. Eleverna säger att de tycker att EQ är roligt. Skolan genomför en trivselenkät en gång per termin. I den får eleverna svara på frågor om hur de trivs i skolan, förekomsten av mobbning etc. Dessa frågor tas även upp under de regelbundet förekommande utvecklingssamtalen. Skolan har påbörjat ett projekt där eleverna i årskurs 6 läser sagor för barnen i förskoleklassen. Skolan har även separata samtalsgrupper för pojkar och flickor där könsroller och samlevnadsfrågor diskuteras.

Både elever och föräldrar uppger att personalen är duktiga på att ta tag i eventuella konflikter direkt när de inträffar. Personalen uppger att det råder nolltolerans när det gäller kränkningar av olika slag. Eleverna säger att de vet vart de

skall vända sig om problem uppstår. På skolan finns ett särskilt antimobbningsteam, vars uppgift är att bekämpa och ta tag i mobbning. Teamet skall även behandla eventuella fall i fritidshemsverksamheten. Eleverna känner dock varken till att det finns ett sådant team eller vilka som ingår i detsamma.

Det finns trivselregler som rektorn har utarbetat och dessa går igenom med barnen vid varje terminsstart. Eleverna uppger att de väl känner till dessa regler.

I kommun finns en central fastställd "Falumodell för arbetet mot mobbning". Den utgör utgångspunkten för de handlingsplaner som utformas på respektive skola. Sågmyraskolan har en "handlingsplan mot mobbning", vilken även omfattar fritidshemsverksamheten. Inspektörerna bedömer att Sågmyraskolans handlingsplan är bristfällig då den endast fokuserar på mobbning och inte alla former av kränkningar. Den behandlar dessutom endast relationen elev – elev istället för samtliga relationer där kränkningar kan förekomma, dvs. såväl mellan elever som mellan personal och elever. I programmet saknas även rutiner för hur skolan skall agera om ett fall av kränkande behandling kommer till skolans kännedom. Inspektörernas samlade bedömning är att skolans handlingsplan bör förbättras i ovan nämnda delar.

I Falumodellen som skolan uppger att de följer anges att elevens vårdnadshavare skall informeras vid den tidpunkt i processen som det så kallade mobbnings-teamet finner lämpligt. Skolverket har i skriften "För arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling" (SKOLFS 2004:19) gett rekommendationer -allmänna råd- till hur författningarna kan tillämpas. Bland annat framhålls vikten av att vårdnadshavare till elever som är inblandade i kränkande behandling bör informeras skyndsamt. Denna bedömning har sin utgångspunkt i att rektorn enligt läroplanen skall se till att hemmet informeras om det uppstår problem och svårigheter för en elev. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sina rutiner så att föräldrarna skyndsamt informeras.

Skolhälsovård

Skolan försöker utnyttja de naturnära omgivningarna. Tipspromenader arrangeras, man försöker att låta eleverna promenera till olika aktiviteter när så är möjligt. Varje måndag eftermiddag har man utedag för hela skolan, ofta är man ute i skolgen då och arbetar med olika aktiviteter. Föräldrarna uppger att de tycker att det är bra att barnen ofta är ute och rör på sig. Gemensamma teman finns också såsom kroppen samt hälsa och kost. Vid dessa temaaktiviteter arbetar alla elever med samma tema, men på olika nivåer beroende på ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med hälsomålen är av god kvalitet.

Skolan erbjuder elevhälsovård genom att skolsköterskan finns på plats en dag i veckan. Skolläkaren gör också regelbundna besök på skolan. Skolan har tillgång till en kurator och en specialpedagog som delas med de andra skolorna i Bjursås skoldistrikt. Inspektörerna bedömer att skolhälsovård erbjuds i enlighet med författningarnas krav.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med hälsomålen är av god kvalitet. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör förbättra elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen bör utvecklas. Skolan bör komplettera programmet mot kränkande behandling.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Lokala mål och innehåll

Skolan saknar en lokal arbetsplan, vilket inte är acceptabelt. Inspektörerna bedömer därför att skolan skall upprätta en lokal arbetsplan.

Det finns en stor medvetenhet om jämställdhetsfrågor i personalgruppen på skolan. Lärarna har gjort observationer i varandras klassrum i syfte att studera hur pojkar respektive flickor behandlas. De har också genomgått en utbildning om jämställdhet i skolan.

På Sågmyraskolan har man arbetat fram uppnåendemål i någon form i samtliga ämnen. I vissa ämnen finns mål för alla årskurser i andra finns bara mål för årskurs 5 och i några ämnen finns det mål för två, tre eller fyra av årskurserna. Det pågår ett samarbete inom skoldistriktet där lärarna i olika ämnen träffas för att diskutera och revidera uppnåendemål i olika ämnen. Eleverna uppger att lärarna är noggranna med att berätta om målen och vad eleverna skall lära sig.

För fritidshemsverksamheten finns inga särskilda formulerade mål, verksamheten präglas till stor del av omsorg. Tiden är ganska knapp, från det att skolan slutar till dess att föräldrarna hämtar barnen, för att bedriva planerade pedagogiska aktiviteter. Rektorn uppger att det är viktigt att barnen är trygga och det skall vara kul att vistas på fritidshemmet.

Organiseringen av undervisningen och av tidsanvändningen

Personalen uppger att man håller på att utveckla ett samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1 och att det går bättre och bättre.

Personalen på fritidshemmet har precis fått en särskild planeringstid en gång i månaden som skall användas för att planera fritidshemsverksamheten. Lärarna deltar ibland i fritidshemmets verksamhet så att någon i personalen kan vara med på konferenserna i skolan, vilka i huvudsak äger rum på eftermiddagar.

Nyligen skickades en enkät ut till föräldrarna för att ta reda på om de är intresserade av separat fritidsverksamhet för barn mellan 10 och 12 år. Det visade sig finnas ett litet intresse från föräldrarna, men antalet intresserade var för få för att det skulle vara meningsfullt att gå vidare.

Arbetssätten

Det vanligaste arbetssättet är att eleverna arbetar enskilt, men även grupparbeten förekommer ibland. Eleverna uppger att man får arbeta i sin egen takt och en elev som hunnit långt i matematik behöver inte invänta klasskamraterna utan får arbeta vidare i sin egen takt. I engelska måste dock eleverna vänta in kamrater som inte hunnit lika långt. Föräldrarna uppger att eleverna fick läxor tidigare, men att de togs bort eftersom det var så få elever som läste dem.

Föräldrarna uppger att de är dåligt insatta i de arbetssätt som används i skolan idag och att de skulle vilja få mer information om hur man arbetar.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolan har två speciallärare som delar lika på en heltidstjänst. En av dessa har speciallärarutbildning. Skolan får extra anslag från kommunen på grund av att det finns många elever som är i behov av särskilt stöd på skolan.

Skolan har inga individuella studieplaner ännu, men det pågår sedan i våras ett arbete med att utveckla sådana.

För alla elever som har behov av och får särskilt stöd har åtgärdsprogram upprättats. Programmet skrivs av klassläraren eller specialläraren, skolan har även viss tillgång till skoldistriktets specialpedagog. Antalet elever med åtgärdsprogram är relativt högt 22 av 69 elever har ett sådant, vilket betyder att skolan har förhållandevis många elever som är i behov av särskilt stöd.

Skolan använder sig av screening¹ för att upptäcka elever som har svårigheter med att läsa och skriva, screeningen genomförs i årskurs 1, 4 och 7. De nationella proven samt en del andra tester utgör tillsammans med iakttagelser från lärare och speciallärare andra sätt att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. En mer noggrann och fördjupad utredning görs tillsammans med de elever som visar sig behöva specialpedagogiskt stöd.

Om en elev som är i behov av särskilt stöd upptäcks, diskuteras frågan först i arbetslaget och med föräldrarna. Om problemet kvarstår trots arbetslagets insatser görs en anmälan till skolans elevvårdsgrupp, som gör en utredning, rektorn bestämmer sedan vilka stödåtgärder som skall vidtas. I gruppen ingår skol-sköterskan, skolkuratoren, skoldistriktets specialpedagog, rektorn och skolans speciallärare. Skolan genomför även elevvårdskonferenser i vilka rektorn alltid deltar. Alla elever som är i behov av särskilt stöd får detta behov tillgodosett i någon form. Intervjuade lärare menar dock att stödet sätts in för sent. Det finns en elevvårdsplan i skoldistriktet som skolan följer.

Inspektörerna bedömer att det på skolan finns väl fungerande utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Rektorn uppger att det är den enskilde läraren som följer elevernas kunskapsutveckling i vardagen. Till sin hjälp har läraren bland annat de nationella proven. Om och hur utvecklingen dokumenteras avgörs också av läraren. Något enhetligt system finns inte utan det är upp till varje lärare att bestämma hur elevernas kunskapsutveckling följs och dokumenteras. Inspektörernas bedömning i detta avseende återfinns i avsnitt 1.

Utvecklingssamtal

Klassföreståndaren, eleven och föräldrarna har utvecklingssamtal en gång per termin. I förskoleklassen får barnet välja om det vill delta på utvecklingssamtal eller inte. Personalen uppger att man vid utvecklingssamtal relaterar elevens prestationer till uppnåendemålen för årskurs 5, dock inte i alla ämnen.

¹ Test för bedöma kunskapsutvecklingen i läsning och skrivning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra informationen i samband med utvecklingssamtal i syfte att ge elever och föräldrar en tydligare bild av elevens utveckling i samtliga ämnen.

Samverkan och öppenhet

Skolans ambition är att göra studiebesök i den mån det är möjligt, men skolans något perifera läge försvårar också möjligheterna. Rektorn uppger att de försöker utnyttja erbjudandet om kulturbussar som innebär att det är kostnadsfritt för skolan att låta eleverna åka buss under lågtrafik om klassen besöker någon form av kulturarrangemang.

Det finns gemensamt utarbetade planer för övergångar mellan förskolan och förskoleklassen samt mellan årskurs 6 och 7. Det anordnas också gemensamma konferenser där lärare från olika skolformer kan träffas och utbyta erfarenheter.

Eleverna har två dagars PRAO i årskurs 4, 5 och 6.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet är av god kvalitet och att det på skolan finns väl fungerande utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör förbättra informationen i samband med utvecklingssamtalen i syfte att ge elever och föräldrar en tydligare bild av elevens utveckling i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer slutligen att skolan saknar en lokal arbetsplan vilket inte är acceptabelt och måste åtgärdas.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

I Falu kommun ansvarar skolnämnden för bland annat grundskolan. Det är skolförvaltningen som skall genomföra styrelsens mål i det dagliga arbetet. Till förvaltningen kopplas olika stödfunktioner som t.ex. ekonomi, kvalitetssäkring m.m. Målen i kommunens skolplan är gemensamma för alla skolor i kommunen. De är sorterade under olika målområden, "hälsa idrott, kultur turism, media IT, naturvetenskap och teknik, elevernas delaktighet och inflytande, föräldrarnas delaktighet och inflytande, kvalitetsredovisning samt nöjdhet". Utifrån dessa målområden har rektorerna på enheterna i uppdrag att ta fram arbetsplaner där åtagande, arbetssätt och uppföljning beskrivs.

Rektorn uppger att nästan all kontakt med skolförvaltningen sker via distriktschefen. Rektorerna inom skoldistriktet utgör tillsammans med distriktschefen en ledningsgrupp för distriktet.

Rektors ansvar, befogenheter, funktion och pedagogiska ledning

Skolan och fritidshemmet leds av en rektor som innehaft uppdraget sedan 1998. Vid inspektionen har framkommit att både för föräldrar och för elever är det tydligt vem som är rektor. Personalen bedömer att rektorn är skolans pedagogiske ledare och att han är förtrogen med den dagliga verksamheten på skolan. Inspektörerna delar personalens bedömning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan saknar som tidigare beskrivits en lokal arbetsplan, men har däremot en kvalitetsredovisning. Den senaste kvalitetsredovisningen gäller för verksamhetsåret 2003/04 och där beskrivs mål, åtgärder, resultat och slutsatser. Inspektörerna kan konstatera att när det gäller måluppfyllelsen redovisas vad som gjorts, men det framgår inte alltid i vilken mån målen har uppnåtts.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör förbättras så den i större utsträckning än idag beskriver i vilken mån målen har uppnåtts.

När det gäller fritidshemmet kan det konstateras att det inte finns några särskilda formulerade mål för verksamheten. Att personalen diskuterat kring målen i läroplanen men att diskussionerna inte lett fram till några konkreta mål. Personalen har gjort en utvärdering av verksamheten, men den handlade inte om måluppfyllelse, utan om hur verksamheten fungerat. Resultaten har inte dokumenterats. Varken rektorn eller personalen vet vilka resultat verksamheten når. Kommunen har heller inte efterfrågat några resultat från fritidshemsverksamheten. Inspektörerna bedömer därför att uppföljningen och utvärderingen av fritidshemmets verksamhet bör förbättras, bl.a. bör målen för verksamheten utvärderas systematiskt och måluppfyllelsen dokumenteras.

Skolan deltar i ett läsprojekt där man på olika sätt försöker stimulera eleverna att läsa mer. Ett antal lärare har också gått kurs om ett undervisningsmaterial i svenska som kallas Pilen² och som skolan nu köpt in för att använda i undervisningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans rektor är pedagogisk ledare på skolan och att han är förtrogen med den dagliga verksamheten. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen så att den i större utsträckning än idag beskriver i vilken mån målen har uppnåtts. Inspektörerna bedömer också att uppföljningen och utvärderingen av fritidshemmets verksamhet bör förbättras.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

När det gäller undervisningen i hem- och konsumentkunskap konstaterar inspektörerna att det saknas en genomtänkt strategi för hur undervisningen i ämnet skall organiseras. Det är respektive klasslärare som har uppdraget att ombesörja undervisningen. Lärarna har dock ingen kontroll över om eleverna når målen i ämnet. Det är också svårt att genomföra de nödvändiga praktiska momenten i ämnet eftersom skolan saknar lokaler för detta. Eleverna uppger att de inte haft någon undervisning i ämnet. Inspektörerna kan konstatera att kursplanernas mål för ämnet hem- och konsumentkunskap inte kan nås i årskurs 5 med nuvarande organisation, vilket inte är godtagbart. Skolan skall därför skapa förutsättningar för eleverna att nå kursplanernas mål även i detta ämne.

När det gäller undervisning om datorer och hur dessa används uppger både personalen och rektorn att den inte har fungerat bra de senaste åren. De vet inte heller om det finns elever som saknar grundläggande kunskaper om hur

² Läromedlet Pilen syftar till att utveckla elevernas språk.

man använder en dator. Inspektörerna bedömer att detta inte är acceptabelt och skolan skall därför skapa rutiner för att säkerställa att alla elever har de grundläggande kunskaper som krävs för att nå läroplanens mål om att kunna använda informationsteknik som ett verktyg för kunskapssökande och lärande.

Beträffande elevens val finns det inte utlagt på schemat. Den tid som avsätts för elevens val organiseras så att det är läraren som avgör vad eleven behöver arbeta med. Företrädesvis väljer läraren ämnen där eleven inte hunnit med att göra det som krävs eller ämnen som eleven behöver arbeta lite extra med. Inspektörerna bedömer att detta sätt att organisera elevens val inte är acceptabelt och inte heller uppfyller författningarnas krav. Elevens val skall enligt författningarna erbjudas eleverna som ett allsidigt urval av ämnen vilka skall ge möjlighet till breddning och fördjupning av elevernas kunskaper.

Föräldrarna får information om vad som händer i skolan via skolrådet och via det uppskattade veckobrevet som skickas hem varje vecka antingen via e-post eller med hjälp av eleverna. Fritidshemspersonalen uppger att det vid behov lämnas utrymme för fritidshemsinformation i skolans veckobrev. Inspektörerna bedömer att skolans information till föräldrarna är av god kvalitet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna i Sågmyraskolan, har tillgång till den utbildning de har rätt till, med några undantag. Vidare bedömer inspektörerna att skolan skall säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå samtliga mål i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Utöver detta skall skolan säkerställa att eleverna får de grundläggande kunskaper som krävs för att kunna använda en dator. Det är inte acceptabelt att elevens val inte erbjuds.

6. Resurser

Sågmyraskolan har lärare med pedagogisk utbildning på alla tjänster. Fritidshemmet är väl försett med pedagogiskt utbildad personal i form av två förskollärare.

Personalen uppger att det inte finns någon strategi för kompetensutveckling, men de har möjlighet att önska och alla har fått någon form av kompetensutveckling. Rektorn uppger att det finns en kompetensutvecklingsplan på skolan. Personalen uppger att rektorn stöttar och uppmuntrar dem att fortbilda sig. Lärarna får också handledning av en psykolog. Personalen på fritidshemmet uppger att de fått kompetensutveckling som anpassats till de behov som de har inom ramen för fritidshemsverksamheten. Bland annat har de varit på seminarier där fritidshemsverksamhet har behandlats ur olika aspekter.

Rektorn uppger att personalen har en bra kontakt med barnen. Både rektorn, föräldrarna och eleverna uppger att de är nöjda med personalens insatser både i skolan och på fritidshemmet.

Skolans lokaler är inte anpassade för att kunna ta emot rörelsehindrade elever, hiss saknas och skolan har flera våningar. I övrigt finns ett stort missnöje med skolans lokaler och planer på att renovera skolan har funnits, men det har hittills inte blivit av. Personalen och rektorn efterlyser bland annat fler gruppum, eftersom sådana saknas. Skolan saknar också lokaler för att eleverna skall kunna uppnå målen i hem- och konsumentkunskap. Inspektörerna bedömer att lokal-situationen är bristfällig och bör ses över.

Personalen uppger att antalet datorer är litet, men att det största problemet är att många inte fungerar. Inspektörernas bedömning är därför att skolan bör se över tillgången på datorer.

Personalen är i huvudsak nöjd med de läromedel som finns på skolan. Även fritidspersonalen är nöjd med de läromedel och övrigt material som fritidshemmet är utrustat med.

Resursfördelningen till skolan bestäms genom att kommunen använder nyckeltal. Hur resurserna fördelas inom skolan bestämmer arbetslagen tillsammans efter att elevvårdsteamet har lagt fram alla fakta kring elevernas olika behov. Detta görs innan läsåret börjar och om det är nödvändigt kan fördelningen korrigeras mellan terminerna vid behov.

Sammanfattningsvis är tillgången till materiella resurser bra utifrån elevens behov och statens krav. Vidare har huvuddelen av personalen den utbildning som krävs för uppdraget och de erbjuds kompetensutveckling. Inspektörerna bedömer dock att lokalsituationen och tillgången till datorer utgör områden som skolan bör utvecklas.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet och bedrivs i överensstämmelse med författningarnas krav och läroplanens mål. Resultatet av skolans arbete med hälsomålen är gott och förtjänar därför att framhållas. De elever som är i behov av särskilt stöd får detta tillgodosett. Inspektörerna uppfattar även den psykosociala och fysiska arbetsmiljön i skolan som god och anser att eleverna ges goda förutsättningar att känna sig trygga i skolan.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att förbättra resultaten i svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör skapa former för att analysera och följa upp elevernas resultat i samtliga kursplaneämnen samt elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper.
- Skolan bör skapa former för att kunna följa upp resultatet av arbetet med värdegrunden.
- Skolan bör utveckla och förbättra elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen.
- Skolan bör ändra sina rutiner så att föräldrar på ett tidigt stadium informeras om att deras barn på något sätt är inblandade i mobbning.
- Skolan bör förbättra sitt handlingsprogram mot kränkande behandling.
- Skolan bör förbättra informationen i samband med utvecklingssamtal i syfte att ge elever och föräldrar en tydligare bild av elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Inom skolbarnsomsorgen behöver uppföljning och utvärdering liksom bedömning av måluppfyllelsen utvecklas.

- Skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen.
- Skolan bör se över lokalsituationen liksom användningen av informations-teknik som ett verktyg för kunskapssökande och lärande.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolan saknar en lokal arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Undervisningen i hem- och konsumentkunskap anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och bilaga 3 skollagen).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005-12-16

Stockholm

Tomas Johansson

Bellita Torén